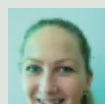

Økologisk dyrking av bygg- og havresorter

I årets forsøksfelt med økologisk dyrking av bygg og havre har vi vist at det er mulig å ta svært gode avlinger også i økologisk dyrking. Blant havresortene utpeker Romedal seg svært positivt i alle feltene og over år, blant byggsortene er det mer variasjon mellom feltene, men Ismena og Sverre kommer best ut i våre felt i år.

Anna Katarina Berg
Rådgiver

Hanne Eliassen
Rådgiver

Målet med denne forsøksserien er å finne ut hvilke bygg- og havresorter som egner seg i økologisk dyrking, da det er andre krav til sorter i et økologisk dyrkingssystem. Informasjonen om sammendrag for alle feltene i hele landet i 2023 – 2025 er hentet fra artikkel skrevet av Maria Thorkildsen og Randi Berland Frøseth. Artikkelen kan leses i sin helhet i NIBIOs Jord- og plantekultur 2026.

Det har vært 2 felt i denne forsøksserien på Østlandet i 2025, ett i Akershus og ett i Innlandet, disse er nærmere omtalt under «Lokale felt».

Forsøksplan

I denne forsøksserien er det prøvd ut seks byggsorter, hvorav to er 6-radsbygg og fire er 2-radsbygg. Det er prøvd ut seks havresorter. Feltene er sådd med forsøkssåmaskin, gjødsling er utført før såing likt med åkeren rundt. Det er registrert oppspiring, sykdom, ugras, legde og strålengde i feltene i løpet av sesongen. Feltene er tresket med forsøkstresker.

Resultater

Tabell 1. Økologisk dyrking av bygg- og havresorter. Sammendrag 10 felt 2023-2025

Sammendrag 10 felt på Østlandet 2023 -2025							
Ledd	Sort	Avling kg/daa	Relativ avling	HL- vekt	Strå- lengde	N i korn kg /daa	Vann % v høsting
1	Bredo	319	Ref.100	64,3	62	4,7	20,4
2	Sverre	335	105	65,0	62	4,9	20,8
3	Arild	353	111	69,1	61	5,5	19,8
4	Torgeir	339	106	65,3	59	5,2	20,6
5	Ismena	373	117	65,8	52	5,2	22,0
6	Annika	351	110	66,0	53	4,8	22,3
7	Romedal	409	Ref.100	55,5	74	6,2	23,4
8	Mo	398	97	54,8	74	6,0	23,9
9	Eidskog	393	96	56,8	78	6,0	22,3
10	Vinger	387	95	56,5	77	6,3	23,1
11	Belinda	380	93	55,7	72	6,1	24,3
12	Ringsaker	377	92	57,6	75	6,0	21,3

Resultater sammendrag:

I tidsperioden 2023-2025 har det vært 10 forsøksfelt på Østlandet med dette oppsettet. Samlet sett i feltene har det vært ganske lite sykdom i bygget og det er ingen signifikante forskjeller, men det er en tendens til litt mer sykdom i 6-radssortene. I havren har det vært svært lite sykdom.

Det har vært relativt lite legde i bygget, men det har vært litt strå- og aksknekk i de fleste sortene. Annika og Ismena utpeker seg med lite til ingen legde og strå- og aksknekk. I havren har det vært noe legde, mest i Mo og Eidsskog, men det er ikke signifikante forskjeller.

Særlig Ismena, men også Annika og Arild utpeker seg med best avlinger blant byggsortene, disse er også de seneste sortene med høyest vanninnhold ved tresking.

Blant havresortene er det jevne avlinger, Romedal utpeker seg positivt, men forskjellen er ikke signifikant.

Lokale felt

Akershus

Feltvert: Hvam videregående skole, Nes.

Jordtype: Silt.

Forgrøde: Potet.

Sådato: 13. mai.

Treskedato: 02. september.

Feltet ble gjødslet med 4 t/daa med fast storfegjødsel.

Tabell 2. Økologisk dyrking av bygg- og havresorter. Resultater for feltet i Akershus 2025

Hvam, Nes 2025							
Ledd	Sort	Avling kg/daa	Relativ avling	HI- vekt	Strå- lengde	N i korn kg /daa	Vann % v høsting
1	Bredo	449	Ref. 100	64,1	72	5,6	21,3
2	Sverre	472	105	66,4	76	6,3	20,6
3	Arild	454	101	69,0	78	6,3	20,8
4	Torgeir	440	97	64,0	71	6,3	21,9
5	Ismena	490	109	63,2	54	6,2	21,9
6	Annika	412	92	66,5	55	5,8	21,8
7	Romedal	507	Ref.100	51,3	82	7,5	19,2
8	Mo	439	87	52,0	82	6,9	20,2
9	Eidskog	471	93	54,7	87	6,9	19,6
10	Vinger	456	90	56,3	86	7,6	19,3
11	Belinda	495	98	51,2	81	7,6	19,1
12	Ringsaker	472	93	55,6	84	7,4	18,4

Feltet ble godt etablert, og det var relativt lite ugras i feltet. Det var også svært lite sykdom i feltet og lite legde, men noe stråknekk i bygget. Gjentak 2 er tatt ut på grunn av kjørespor som ga svært ujevn plantevekst. Avlingene i feltet ble gode, i bygget kommer særlig Sverre og Ismena godt ut, mens Romedal utpeker seg blant havresortene. I gjennomsnitt ligger havren bittelitt over bygget i avling, havren har også tatt opp mer nitrogen i kornet enn bygget. Det ble litt lave HI-vekter på enkelte av sortene, i bygget utpeker Ismena seg med lav HI-vekt og i havren har både Romedal, Mo og Vinger lavere HI-vekt enn basis-kvalitet.

Innlandet

Feltvert
Feltvert: Lauritz Dyste, Toten.

Jordtype: lettleire.

Forgrøde: erter.

Sådato: 2. mai. Treskedato: 26. august.

Feltet ble gjødslet med 3 t grisemøkk i tillegg til 20 kg (2,8kg N) Grønn NKP 14-2-1.

Tabell 3. Økologisk dyrking av bygg- og havresorter. Resultater for Innlandet 2025

Dyste, Toten 2025					
Ledd	Sort	Avling kg/daa	Relativ avling	Hl- vekt	Strå- lengde
1	Bredo	551	Ref. 100	71,6	96
2	Sverre	580	105	72,4	93
3	Arild	524	95	71,4	89
4	Torgeir	482	87	68,7	86
5	Ismena	540	98	69,7	77
6	Annika	517	94	71,0	79
7	Mo	567	Ref.100	56,3	100
8	Romedal	646	114	55,4	100
9	Eidskog	505	89	57,0	105
10	Vinger	568	100	57,5	106
11	Belinda	486	86	57,3	104
12	Ringsaker	586	103	58,5	104

Feltet ble godt etablert, men har hatt dårlig effekt av ugrasharving og generelt mye frøugras. 6-radsbygg og havre har konkurrert bra, mens to-radssortene har blitt mer hemmet av ugraset.

Det ble likevel tatt gode avlinger med opptil 580 kg/daa av Sverre bygg og 646 kg/daa av Romedal

havre.

Det var noe legde i Bredo (10 %) og Torgeir (27 %). For havresortene var det mer legde, mest i Eidsskog (33 %) og Belinda (18 %), Vinger (17 %) og Ringsaker (15 %).

I byggen ble det observert moderate angrep av byggbrunfleck og grå øyeflekk, mest i Bredo og Sverre.